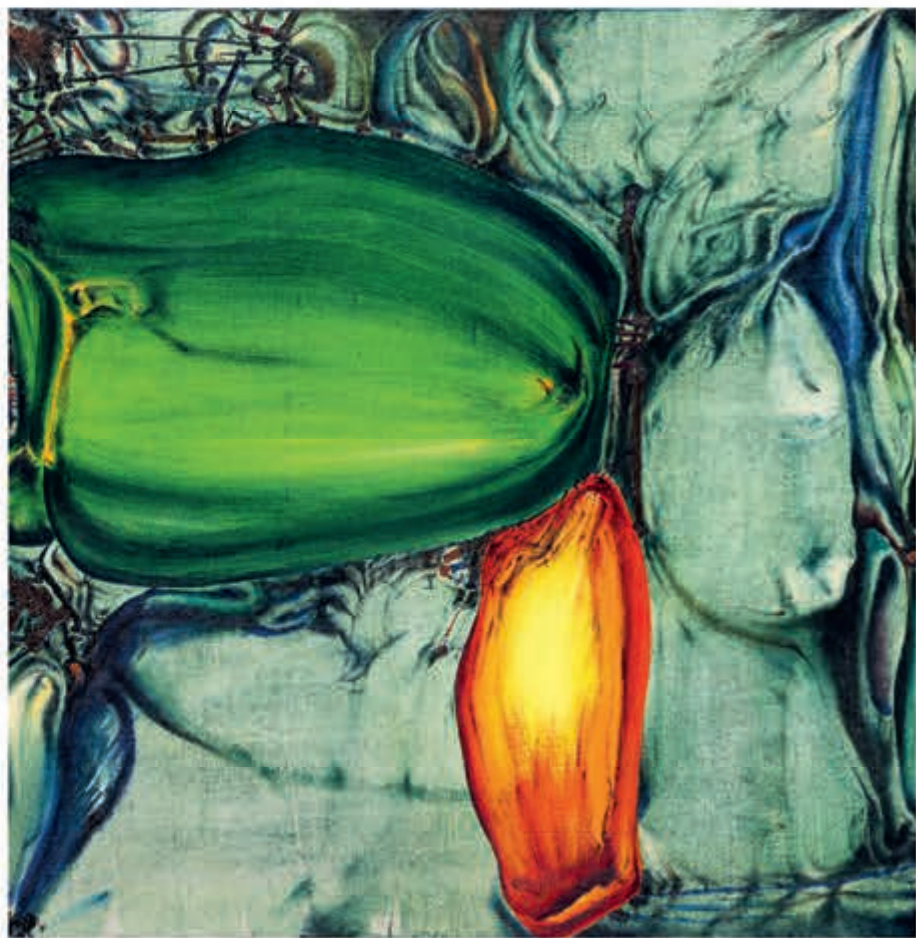
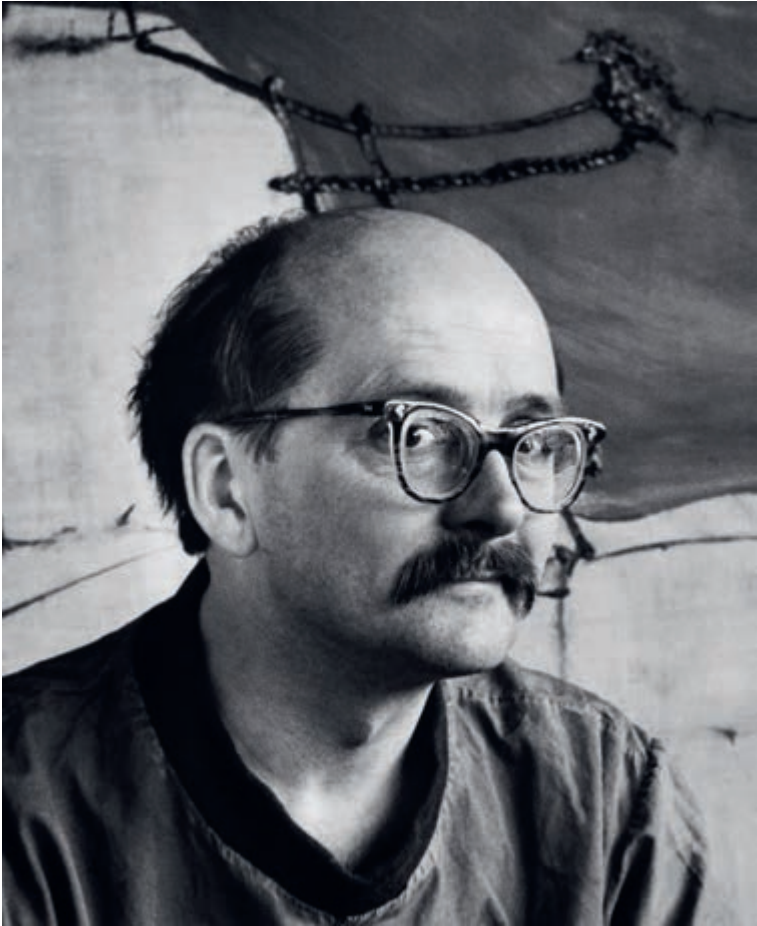

Brzozowski

malarstwo/painting

BOSZ
art

Tadeusz Brzozowski
1963

Brzozowski

malarstwo/painting

BOSZ
art

Stefania Krzysztofowicz- -Kozakowska	Wstęp	Introduction
Jakub Kinel, Władysław Pluta	Projekt graficzny	Graphic design
Jakub Kinel	Skład publikacji	DTP
Magdalena Plaza	Redakcja	Editing
Wioletta Połec	Korekta	Proofreading
Anna Basara / ExLibro	Tłumaczenie	Translation
Robin Gill / ExLibro	Korekta tłumaczenia	Proofreading of translation
Studio Kolor, Głogów Małopolski	Przygotowanie do druku	Prepress
Drukarnia Perfekt, Warszawa	Wydrukowano w Polsce	Printed in Poland
ISBN 978-83-7576-544-1	Wydanie pierwsze	First edition

© Copyright by BOSZ,
Olszanica 2022

© Copyright for text and
selection of reproductions
by Stefania Krzysztofowicz-
-Kozakowska

© Copyright for reproductions
by Wawrzyniec Brzozowski

Wydawnictwo BOSZ
Szymanik i wspólnicy sp. jawna
38-722 Olszanica

Wydawca

Published by

ul. Przemysłowa 14
38-600 Lesko
tel. +48 13 469 90 00
fax +48 13 469 61 88
e-mail: biuro@bosz.com.pl
www.bosz.com.pl

Biuro

Office

„Właściwie wszystko to, co maluję, jest po prostu moim pamiętnikiem intymnym”⁷¹

Tadeusz Brzozowski

Tadeusz Brzozowski urodził się we Lwowie w 1918 roku. Był malarzem i rysownikiem, projektantem witraży, autorem polichromii, pedagogiem i scenografem. Studiował w krakowskiej Akademii oraz w Kunstgewerbeschule; był aktorem w konspiracyjnym teatrze Tadeusza Kantora, członkiem Grupy Młodych Plastyków i awangardowej II Grupy Krakowskiej. Zmarł w 1987 roku w Rzymie.

We wczesnych obrazach stosował uproszczoną i zgeometryzowaną figurację, nawiązującą do malarstwa Tadeusza Makowskiego. W kolejnym okresie tworzył kompozycje kubizujące, a z początkiem lat pięćdziesiątych – budowane z konkretnych przedmiotów, z wyrazistymi bohaterami, znanymi m.in. z obrazu *Kuchenka* czy *Organki*. W 1953 roku powstał *Młot parowy* – niezaakceptowany przez doktrynerów eksperyment z realizmem socjalistycznym. Na przełomie lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych, kiedy wykształcił się ostatecznie styl artysty, jego malarscy bohaterowie ulegają stopniowemu zniszczeniu; ich kalektwo powiększa się, są szarpani i niszczeni tragicznymi stresami, bólami, nerwowymi wzruszeniami. Stopniowo znikają postaci i przedmioty – pozostają już tylko ich rozdarłe przez cierpienia, pełne emocji, dramatyczne strzępy, zdeformowane kikuty, oscylujące między dramatem i groteską, komedią i tragedią:

“In fact, all I paint is simply my intimate diary.”⁷¹

Tadeusz Brzozowski

Tadeusz Brzozowski was born in 1918 in Lviv. He was a painter and draughtsman, stained-glass designer, creator of polychromies, teacher, and scenographer. He studied at the Academy of Fine Arts in Kraków and the Kunstgewerbeschule, was an actor in Tadeusz Kantor’s underground theatre, member of the Group of Young Visual Artists and the avant-garde Second Kraków Group. He died in 1987 in Rome.

In his early works, the artist used simplified and geometrised figuration, drawing upon Tadeusz Makowski’s painting. In the next period, he created cubist compositions, and in the early 1950s – structures made up of specific objects, with distinct protagonists, known for example from the painting *Cooker* or *Harmonica*. In 1953, he painted the *Steam Hammer* – an experiment in socialist realism not approved by the doctrinaires. Between the 50s and 60s, when Tadeusz Brzozowski’s style finally solidified, the figures in his paintings were gradually damaged; their defects increased, they were torn and afflicted by tragic stresses, pains, abrupt disturbances. Step by step, figures and objects vanished – only their shattered shadows remained, full of emotions, dramatic shreds, distorted stubs, oscillating between drama and grotesque, comedy and tragedy:

„Moje obrazy
– to niby ludzkie ciało.
Tu strzyka, tam łupie, ale rzy.
A sumienie kąsa”².

Tadeusz Brzozowski był autorem intrygującego wokabularza tytułów prac – obrazów i rysunków: „W moich obrazach tytuły są przede wszystkim ironią, tytuły śmieszne, groteskowe, osadzone w Galicji, niezrozumiałe, prowincjonalne”³. *Siurpryza* konkuruje tu z *Rajerami*, *Pa-pagaje i perokety* z *Fraucymerem*, a *Szwes-trza* z *Admirancją* i z *Imperatrycą*. Tytuły zarówno literackie, jak i nawiązujące do słownictwa staropolskiego i obcego, potwierdzają surrealne wręcz zainteresowania artysty, bliskie literaturze Stanisława Ignacego Witkiewicza, Witolda Gombrowicza, Sławomira Mrożka.

Tadeusz Brzozowski był również konsekwentny w swoim alchemicznym wręcz warsztacie, w perfekcyjnej technologii, jak i w procesie kształtowania płaszczyzny kompozycji. Forma i warsztat malarski jego obrazów skryształizował się już w latach pięćdziesiątych XX wieku; utrwała się wówczas przywiązanie do tradycji malarskiej, choć trudno będzie znaleźć w jego pracach bezpośrednio z nią relacje. W kontaktach z przeszłością najistotniejszy stał się dla Tadeusza Brzozowskiego warsztat malarski starych mistrzów, technologia i sam proces „robienia obrazu”, a także znajomość tajników konserwacji; ta ogromna wiedza zwalniała z eksperymentowania, nie zmuszała do szukania nowości warsztatowych, lecz skłaniała

“My paintings are like the human body. Something aches, something throbs, but it is sprightly. And the conscience bites.”²

Tadeusz Brzozowski was the author of an intriguing wordbook of titles of his works – paintings and drawings: “In my paintings, the titles are most of all ironic, they are funny, grotesque, rooted in Galicia, confusing, provincial.”³ *The Surprise* competes with *Paradise Feathers*, *Popinjays and Paraquets* with the *Ladies-in-Waiting*, and the *Sister* with the *Admirantion* and the *Empress*. The titles refer to literature and Old Polish and foreign vocabulary, and bear witness to the artist’s surrealist inclinations, modelled on the literary works of Stanisław Ignacy Witkiewicz, Witold Gombrowicz, Sławomir Mrożek.

Tadeusz Brzozowski was also faithful to his nearly alchemical technique, immaculate technology, and the process of shaping the composition surface. The form and style of his paintings already crystallised in the 1950s; it was a time when his attachment to the painting tradition grew stronger, although it is hard to find direct references to it in his works. In his contacts with the past, the most important thing for Tadeusz Brzozowski was the painting techniques of old masters, the technology and the mere process of making a painting, as well as the understanding of the secrets of conservation; such vast knowledge made experimenting redundant, did not force him to look for new skills, but inspired

do perfekcjonizmu. Malował powoli, z ogromną dbałością o warsztat, wprowadzał wielowarstwową przestrzeń plam barwnych, stosował kolory pełne blasku, kontrastujące czasami z mrocznymi plamami. Nasycił paletę barw do maksimum, a następnie przygaszał; wprowadzał impasty, niekiedy płątaninę linii tworzącą niemal system nerwowy kompozycji. Całością rządziła równowaga ruchu i bezruchu.

Było to swoiste misterium kreacji artystycznej.

Stefania Krzysztofowicz-Kozakowska

perfectionism. He painted slowly, with painstaking attention to the craftsmanship; created a multi-layered space of patches of colour; used shiny colours, sometimes contrasted with murky spots. He intensified his colours and then dimmed them; introduced impasto, at times an entanglement of lines as if making up the nervous system of the composition. The end result was governed by balance of movement and stillness.

It was a true mystery of artistic creation.

Stefania Krzysztofowicz-Kozakowska

¹ Z Tadeuszem Brzozowskim rozmawia A. Ławniczak, w: *Sztuka 1986*, nr 4 w: *Tadeusz Brzozowski 1918-1987*, Muzeum Narodowe, Warszawa 1997, s. 201.

² Tadeusz Brzozowski, notatka, 1982, archiwum rodzinne w: *Notatki do biografii*, katalog Tadeusz Brzozowski, MNW, Warszawa 1997, s. 179.

³ Tadeusz Brzozowski, *Muzeum Wyobraźni*, w: *Grupa Krakowska (dokumenty i materiały)*, cz. X, Kraków 1993, s. 113.

¹ Tadeusz Brzozowski interviewed by A. Ławniczak, [in:] *Sztuka 1986*, issue 4, [in:] *Tadeusz Brzozowski 1918-1987*, Muzeum Narodowe, Warszawa 1997, p. 201.

² Tadeusz Brzozowski, note, 1982, family archive [in:] *Notatki do biografii*, Tadeusz Brzozowski catalogue, MNW, Warszawa 1997, p. 179.

³ Tadeusz Brzozowski, *Muzeum Wyobraźni*, [in:] *Grupa Krakowska (dokumenty i materiały)*, part X, Kraków 1993, p. 113.

Stefania Krzysztofowicz-Kozakowska – historyk sztuki, autorka między innymi książek: *Sztuka Młodej Polski, Jacek Malczewski. Życie i twórczość, Józef Pankiewicz, Jan Stanisławski i jego uczniowie, Ferdynand Ruszczyk, Kossakowie, Hanna Rudzka-Cybis*, a także *Sztuka II RP* i *Sztuka w czasach PRL-u*.

Stefania Krzysztofowicz-Kozakowska – art historian, author of the books *Sztuka Młodej Polski, Jacek Malczewski. Życie i twórczość, Józef Pankiewicz, Jan Stanisławski i jego uczniowie, Ferdynand Ruszczyk, Kossakowie* and *Hanna Rudzka-Cybis*, as well as *Sztuka II RP* and *Sztuka w czasach PRL-u*.

Pogrzeb rekina
1948
olej na płótnie
103 × 108 cm

The Shark's Funeral
1948
oil on canvas
103 × 108 cm

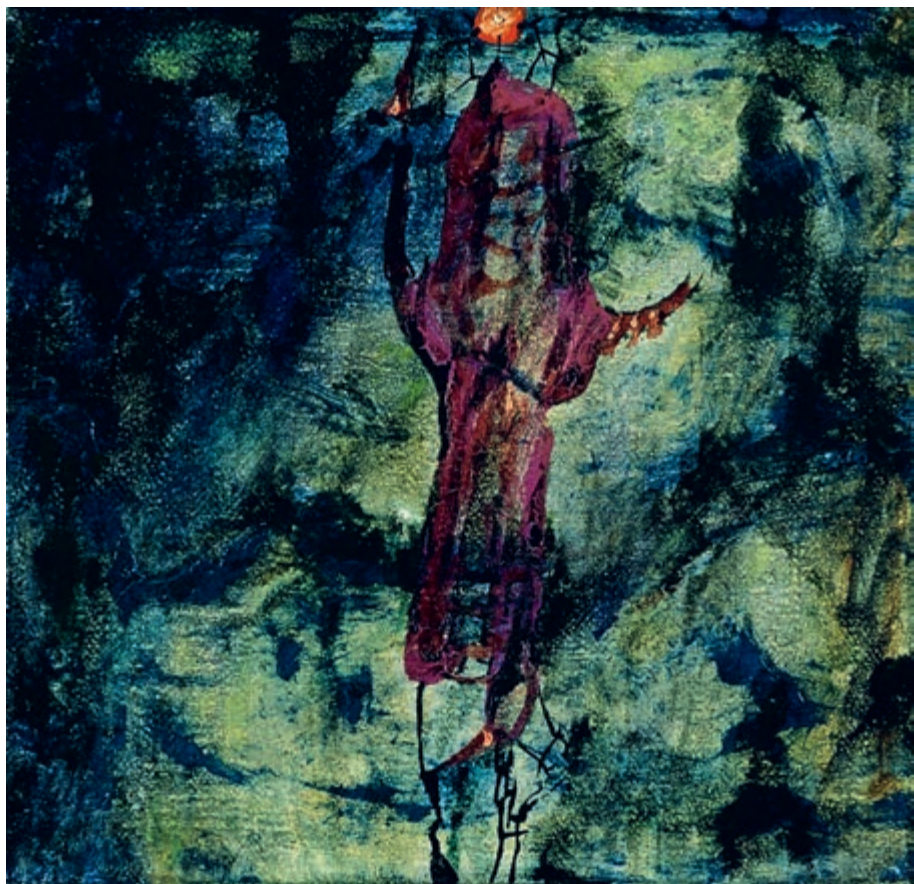
Prorok
1950
olej na płótnie
150 × 64 cm

The Prophet
1950
oil on canvas
150 × 64 cm

Paznokcie
1957
olej na płótnie
57 × 68 cm

Nails
1957
oil on canvas
57 × 68 cm

Laura
1958
olej na płótnie
30,5 × 31 cm

Laura
1958
oil on canvas
30.5 × 31 cm

Androny
1963
olej na płótnie
182 × 132 cm

Bunkum
1963
oil on canvas
182 × 132 cm

Morgenstern
1964
olej na płótnie
109 × 164 cm

Morning Star
1964
oil on canvas
109 × 164 cm

Zycbad
1969
olej na płótnie
146 × 141 cm

Hip Bath
1969
oil on canvas
146 × 141 cm

Frejlina
1972
olej na płótnie
137 × 136 cm

Lady-in-Waiting
1972
oil on canvas
137 × 136 cm

Tadeusz Brzozowski – malarz, rysownik, scenograf i projektant witraży, autor polichromii i pedagog, członek awangardowej II Grupy Krakowskiej. Przy użyciu perfekcyjnego, wręcz alchemicznego warsztatu malarskiego tworzył obrazy z tragicznymi, pełnymi stresów, dramatycznymi kikutami bohaterów. Jego postacie uwikłane są w atmosferę oscylującą między dramatem i groteską, komedią i tragedią. Kompozycjom towarzyszy intrygujący wokabularz tytułów poszczególnych prac, obrazów i rysunków, potwierdzający surrealne zainteresowania artysty.

Tadeusz Brzozowski to twórca misterium kreacji artystycznej.

Tadeusz Brzozowski – painter, draughtsman, scenographer, and stained-glass designer, creator of polychromies and educator, member of the avant-garde Second Kraków Group. With his immaculate, alchemical-like painting skills, he created images featuring tragic, stressful, dramatic stumps of heroes. His figures are immersed in an atmosphere oscillating between drama and grotesque, comedy and tragedy. The compositions are accompanied by an intriguing vocabulary of titles of the individual works, paintings and drawings, attesting to the surrealist inclinations of the artist.

Tadeusz Brzozowski conjured up the mystery of artistic creation.